

Jaarverslag 2014

Voorwoord	3
Inleiding	4
1 Bemiddelingen – resultaten	5
1.1 Aanmeldingen & afgesloten zaken	5
1.2 Opvallende resultaten	6
2 Trainingen – resultaten	9
2.1 Trainingen aan professionals	9
2.2 Trainingen aan daders	10
3 Organisatie en beleid	11
3.1 Kwaliteit en innovatie	11
3.2 Wetenschappelijk onderzoek	12
3.3 Projecten & pilots	13
3.4 PR & Communicatie	16
4 Bedrijfsvoering	19
4.1 Personeel en kwaliteit	19
4.2 Faciliteiten	19
4.3 Financiën	19

Voorwoord

Een bijzonder jaar

Voor u ligt het jaarverslag 2014 van Slachtoffer in Beeld (SiB). In dit jaarverslag aandacht voor de resultaten die SiB dat jaar behaalde in de bemiddelingen en mediations met slachtoffers en daders. Tevens aandacht voor de trainingen over schuld, spijt en schaamte aan zowel professionals als aan daders. Verder leest u een beschrijving van de initiatieven die SiB ondernam op het vlak van kwaliteitszorg en onderzoek om haar werk verder te professionaliseren. Tevens leest u over de projecten die SiB veelal aanging met verwijzers om werkprocessen nader op elkaar af te stemmen en tot een goede uitvoering te komen. En de communicatieactiviteiten die SiB ondernam om herstelbemiddeling nader onder de aandacht te brengen van verwijzende organisaties en slachtoffers en daders rechtstreeks. Tot slot een beschrijving van het resultaat en de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering van de organisatie Slachtoffer in Beeld.

Slachtoffer in Beeld is expert op het terrein van slachtoffer-dadercontact op elk moment en in elke vorm. SiB hanteert de term van mediation voor een bemiddeling waarin de uitkomst gedeeld kan worden met een derde partij die dit resultaat mee kan wegen in de vervolging, strafbeslissing of compensatieregeling. In 2014 werd veel tijd en energie besteed aan mediation in strafzaken en de pilots die in het jaar op initiatief van het Ministerie van Veiligheid en Justitie plaatsvonden. Dit maakte het een bijzonder jaar. Verder werden in 2014 de mediationzaken in de pilots separaat gefinancierd, deze worden in dit jaarverslag om die reden apart vermeld. Dit 'bijzondere jaar' is van invloed op en beperkt in sommige gevallen de vergelijking met de voorgaande jaren. Desalniettemin hebben wij getracht een beeld te geven van onze inzet, de ontwikkelingen op het vlak van herstelbemiddeling en onze behaalde resultaten.

Wij wensen u veel leesplezier!

Harry Crielaars,
Voorzitter Raad van Bestuur Slachtoffer in Beeld
Utrecht april 2015

Inleiding

Kwaliteit als basis

Het terrein van herstelrecht en specifiek het werkgebied van slachtoffer-dadercontact waarin Slachtoffer in Beeld is gespecialiseerd, kent sinds de invoering van artikel 51h in het Wetboek van Strafvordering én met het huidige politieke slachtofferbeleid een enorme groei en ontwikkeling. We merken in ons dagelijkse contact met organisaties die werken met slachtoffers dan wel daders dat herstelbemiddeling en mediation steeds beter bekend zijn en dat steeds meer (dader)organisaties nadenken over en rekening houden met het slachtoffer. De context waarin SiB momenteel werkt, heeft een stimulerende werking en opent deuren die voorheen gesloten bleven. Ik denk aan de tour die we vorig jaar maakten langs de tbs-klinieken. En ook aan de strafrechtketen die door de pilots en de wetgeving er meer voor open staat om slachtoffer en verdachte via mediation zelf bij te laten dragen aan herstel.

Anderzijds zie ik ook risico's van de veranderingen in onze omgeving. Bijvoorbeeld in de beeldvorming bij het publiek dat slachtoffer-dadercontact vooral een juridisch instrument is dat gericht is op (financiële) afspraken. Dit terwijl wij uit ervaring en onderzoek weten dat de meerwaarde van slachtoffer-daderbemiddeling in de eerste plaats ligt in het emotionele herstel. Financiële compensatie en andere afspraken kunnen hier aan bijdragen. Het is van groot belang dat we het publiek duidelijk maken dat mediation een voorziening voor het slachtoffer én de verdachte is.

Een tweede risico is dat onze verwijzers in het strafrecht slechts één vorm van bemiddeling, namelijk mediation, aanbieden aan het slachtoffer en de verdachte. Sommige slachtoffers zullen deze vorm niet verkiezen terwijl herstelbemiddeling buiten het strafrecht hen wel aanspreekt. Ik ben een groot voorstander van keuzevrijheid in vorm en moment van bemiddeling en ik ben verheugd dat wij beide vormen kunnen aanbieden. Slachtoffer en verdachte kunnen zelfs nog tijdens het bemiddelingsproces hun keuze aanpassen. Het is van groot belang dat bij de verdere uitrol van mediation in strafzaken op beide vormen wordt gewezen en geen dwang of drang wordt toegepast.

Trots en tevreden ben ik over de resultaten die zijn behaald. Een kwart van de zaken van SiB bestaat momenteel uit mediation-zaken. Daar is veel tijd en energie in gaan zitten, zonder concessies te doen aan de kwaliteit van onze reguliere herstelbemiddelingen. In al haar zaken heeft SiB kwaliteit bovenaan staan. Ik kijk dan ook met vertrouwen uit naar het eindrapport van het WODC over de pilot mediation in de officiers- en rechtersfase in de wetenschap dat onze bemiddelaars en mediators alles in het werk stellen om een bemiddeling naar de tevredenheid van slachtoffer en dader te laten verlopen. Hard werken en kwaliteit geven echter in deze tijd geen garanties en daarmee kom ik op een grotere zorg: de bezuinigingen die helaas ook SiB treffen. Hoewel het slachtofferbeleid hoog op de agenda staat, is het budget voor bemiddelingen in 2014 en 2015 naar beneden gebracht. Deze beslissing staat lijnrecht tegenover de groei in het aantal aanmeldingen dat SiB de afgelopen jaren heeft weten te realiseren. De beschikbaarheid van herstelrechtelijke voorzieningen is een slachtofferrecht dat in Europees Verband is opgesteld. Het lijkt mij dat ons land dat in 2016 voorzitter is van de Europese Unie niet anders kan dan aan haar plicht in dit opzicht te voldoen.

Henriëtte van der Klok
Directeur Slachtoffer in Beeld

1 Bemiddelingen – resultaten

1.1 Aanmeldingen & afgesloten zaken

In 2014 heeft Slachtoffer in Beeld 1954 aanmeldingen in totaal ontvangen. Van de aanmeldingen kwamen 249 zaken vanuit de pilot Herstelbemiddeling in de officiers- en rechterfase (zogenoemde SiB-mediations). Indien we deze aanmeldingen vergelijken met het voorliggende jaar heeft SiB in 2014 wederom een toename van het totale aantal aanmeldingen ontvangen, een stijging van de vraag met 11% ten opzichte van 2013 (1759). Dit beeld komt overeen met de voorgaande jaren waarin SiB elk jaar een stijging variërend tussen de 10 en 25 % in haar aanmeldingen kende. De door het Ministerie van Veiligheid en Justitie opgezette pilot Mediation in de officiers- en rechtersfase die van eind 2013 tot eind 2014 liep, is van invloed geweest op de groei. Enerzijds zijn nieuwe doelgroepen bereikt door de verwijzingen vanuit de strafrechtketen, anderzijds is in de pilot de helft van alle zaken bij andere mediation-aanbieders (via het mediationbureau van de rechtbank) uitgezet. De aanmeldingen bij SiB zijn derhalve onvergelijkbaar met de aanmeldingen in de voorliggende jaren. Indien de zaken vanuit de pilot mediation bijvoorbeeld niet worden meegerekend, zou SiB voor het eerst een lichte daling in haar aanmeldingen kennen (-3%). Deze vergelijking is echter niet terecht omdat ook in 2013 mediation-zaken bij SiB werden aangemeld, toen echter nog niet in het kader van de pilot. In de toekomst zal SiB in haar rapportage de mediationzaken en de zogeheten ‘slachtoffer-daderbemiddelingen’ los van het strafrecht apart vermelden. Het jaar 2014 ziet SiB als een overgangsjaar. Vanwege de separate financiering en verantwoording van de pilot mediation, worden in dit jaarverslag alleen deze mediations apart vermeld. In de reguliere aanmeldingen zitten ook mediationzaken die buiten de pilot vielen. In totaal betrof ongeveer 25% van alle in 2014 bij SiB aangemelde zaken een mediation-zaak, in 2013 was dit aandeel 10%.

Tot slot werden bovenop de 1954 aanmeldingen nog 305 zaken geregistreerd die niet in behandeling zijn genomen¹. Bijvoorbeeld omdat het slachtoffer niet een natuurlijk persoon was of omdat de betrokkene na de aanmelding toch van de bemiddeling afzag. Aangezien een groot deel van deze zaken om een daadwerkelijke aanmelding ging, kan geconcludeerd worden dat het beroep dat op SiB werd gedaan, ook in 2014 in ruime mate is gestegen.

Initiatiefnemer aanmeldingen

Net als in de voorliggende jaren, was in 2014 de dader in het merendeel van de aanmeldingen de initiatiefnemer (71%). Het slachtoffer nam in 28% van de gevallen het initiatief. In 1% van de gevallen betrof het een nabestaande. Hierin is een kleine percentuele verschuiving waarneembaar ten opzichte van 2013: het aandeel daderinitiatief is ten opzichte van 2013 gedaald met 4% (van 75% naar 71%), het percentage slachtofferinitiatief is daarentegen gestegen met 5% (van 23% naar 28%).

NB: deze percentages zijn berekend zonder de pilot mediationzaken, waarbij de aanmelding door een derde partij uit de strafrechtketen plaatsvindt en dus niet op initiatief van slachtoffer of dader.

Initiatiefnemer en delictsoort

In 2013 viel op dat het aantal geweldsdelicten en zedenzaken was toegenomen, en het percentage vermogensdelicten af nam. Deze trend zette zich in 2014 voort. Indien de dader het initiatief nam, viel het grootste aandeel delicten in de categorie bedreiging/geweld², te weten 67%. Dat is een forse

¹ Een aanmelding kan om diverse redenen niet in behandeling worden genomen. Deze zijn te categoriseren in administratieve redenen (bijvoorbeeld dubbel in werkstroom, geen gegevens ingevuld, geen gegevens van parket) en inhoudelijke (bijvoorbeeld slachtoffer of dader ziet van aanmelding af). Nader onderzoek en verfijning van deze categorieën zal in 2015 plaatsvinden, zodat er meer inzicht ontstaat.

² Onder bedreiging/geweld schaarst SiB oa de volgende delictsoorten: geweld met en zonder letsel, vernieling/vandalisme/baldadigheid, bedreiging, overval/beroving/diefstal met geweld, vrijheidsbeneming/gijzeling.

toename ten opzichte van 2013, waar het aandeel aanmeldingen geweld op 34% lag. Ook bij aanmeldingen door slachtoffers nam het percentage geweldzaken toe: van 31% in 2013 naar 61% in 2014. Net als in 2013 nam het aandeel aanmeldingen van vermogensdelicten³ af

Slachtoffers meldden procentueel gezien in 2014 meer zedenzaken aan dan daders: 10% ten opzichte van 5% in 2013. Ook meldden slachtoffers vaker verkeerszaken aan dan daders: 14% ten opzichte van 5%.

Aantal afgesloten zaken

Het aantal zaken dat SiB in 2014 afsloot, kwam op 1906. Een stijging van bijna 7% met het jaar ervoor. Een zaak wordt afgesloten indien deze tot een bemiddeld contact heeft geleid, indien de andere partij is bereikt maar deze niet wil of kan meewerken of indien de andere partij niet reageert of geen adres kon worden achterhaald. Ook kan het zijn dat de initiatiefnemer zich uit de bemiddeling terug trok of dat de bemiddelaar om weloverwogen redenen besloot de zaak te sluiten. Van de 1904 afgesloten zaken, werden 268 zaken in de pilot mediation afgerond en 15 zaken naar aanleiding van de commissie Deetman.

Verwijzers

De grootste verwijzer naar SiB voor slachtoffer-daderbemiddeling was wederom de Raad voor de kindbescherming; in 2014 meldde zij 28% van de zaken aan. In 2013 lag dit aandeel op 33%, er is dus sprake van een lichte daling, zowel procentueel als absoluut. Slachtofferhulp Nederland zorgde voor ruim driehonderd aanmeldingen, dat is 18% van het totaal en daarmee is haar aandeel met 2% gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Aanmelders vanuit de justitieketen zoals advocatuur, politie, rechtbank, ZSM, OM (exclusief mediationzaken in het kader van de pilot) zorgden in 2014 voor 19% van de aanmeldingen, een toename van 9% ten opzichte van 2013.

De overige aanmelders leverden kleinere aantallen aanmeldingen: de Penitentiaire Inrichtingen (aanmeldingen door gedetineerden zelf en door begeleiders samengenomen) kwamen op 8%; een toename van 2% ten opzichte van 2013. De jeugdreclassering leverde 7% van de aanmeldingen, een afname van 4% ten opzichte van 2013. De reclassering, zelfmelders (zowel slachtoffer- als daderzijde) en de Justitiële Jeugdinstellingen verzorgden tussen de 3 en 7% van de aanmeldingen.

SiB ontving in 2014 28 aanmeldingen aangaande seksueel misbruik in het verleden. Deze aanmeldingen vinden plaats naar aanleiding van onderzoek door de commissies Samson en Deetman naar seksueel misbruik in de jeugdzorg/pleeggezinnen en de Katholieke Kerk. Een kleine toename ten opzichte van de 21 zaken in 2013. Het merendeel (21) van de zaken in 2014 werd aangemeld vanuit de het meldpunt misbruik RKK die naar aanleiding van de commissie Deetman werd ingesteld.

In bovenstaande cijfers valt op dat de verwijzingen door instanties die werken met jeugdige daders afnemen en dat deze stijging gecompenseerd wordt door aanmeldingen vanuit de strafrechtketen en Slachtofferhulp Nederland.

1.2 Opvallende resultaten

Nadere analyse van de cijfers uit 2014 levert een aantal resultaten op, die onderstaand beschreven zullen worden. NB: onderstaande resultaten zijn gebaseerd op de afgesloten zaken in 2014. Hiervoor is gekozen omdat deze meer informatie bevat dan wanneer we zouden selecteren op aanmeldingen aangezien daarvan het verloop en resultaat nog niet altijd bekend is.

³ Onder vermogensdelicten vallen oa inbraak en diefstal.

Soort resultaat

Het ligt voor de hand dat niet alle zaken die bij SiB worden aangemeld ook tot een daadwerkelijk bemiddeld contact leiden. In 2014 leidde 31% van de afgesloten zaken tot een vorm van bemiddeling. Dit percentage is ongeveer gelijk aan dat van 2013 (32%).

Indien er een bemiddeling tussen partijen plaatsvond, was een gesprek de meest voorkomende vorm, gevolgd door evenveel briefwisselingen en pendelbemiddelingen. Wanneer het slachtoffer het initiatief tot de bemiddeling neemt, blijkt dat vaker voor de bemiddelingsvorm van een gesprek wordt gekozen (27% t.o.v. 14% wanneer de dader zich aanmeldt). Als de dader zich aanmeldt, vinden er meer briefwisselingen plaats (8% t.o.v. 3%). Deze verhoudingen zijn gelijk aan het voorgaande jaar.

Bekenden van elkaar versus onbekenden

In het verleden is gebleken dat bij de slachtoffer-daderbemiddelingen buiten het strafrecht 75% van de slachtoffers en daders elkaar niet kennen. In 2014 kenden zelfs in 82% van deze zaken de slachtoffers en daders elkaar niet. Dit in tegenstelling tot de mediationzaken (zowel binnen als buiten de pilot) die SiB in 2014 afrondde, waar de meerderheid elkaar wel kende: 58%.

Bemiddeling voor- en na de zitting

SiB hecht grote waarde aan de keuzevrijheid van slachtoffers en daders (lees ook verdachten) in het moment waarop zij met elkaar in contact willen treden. Zo kunnen slachtoffer en dader de behoefte hebben om dit vrij snel na het delict te doen en kunnen zij vervolgens ervoor kiezen om het resultaat van de mediation mee te laten wegen in de vervolging. Anderzijds kan men er ook bewust voor kiezen om een bemiddeling na de zitting te laten plaatsvinden zodat voor het slachtoffer duidelijk is dat de intentie van de dader geheel in het teken van herstel staat.

De mediation zaken die SiB in 2014 verzorgde, vonden allen voor de zitting plaats. Dit is een voorwaarde zodat de uitkomst mee gewogen kan worden in de vervolging. De mediationzaken naar aanleiding van de commissies Samson en Deetman vormen hierop een uitzondering, er vindt geen vervolging plaats maar er wordt wel gekeken naar compensatie van het aangedane leed. Van de bemiddelingen die buiten het strafrecht plaatsvonden, vond 51% na de zitting plaats. Dit percentage geeft een ander beeld dan het heersende beeld dat de bemiddelingen buiten het strafrecht altijd na het strafproces plaatsvinden. Het percentage bemiddelingsaanmeldingen dat voor de zitting plaatsvindt, neemt in de loop der jaren toe, en het percentage bemiddelingen na de zitting neemt af: van 57% in 2012 naar 53% in 2013 tot 51% in 2014.

Delictsoorten

Van de in 2014 afgesloten zaken is in het overgrote deel van de gevallen (67%) sprake van een vorm van geweld. Hieronder vallen de delictscategorieën bedreiging, geweld met/zonder letsel, overval, beroving, gijzeling en cyber. De andere delictsoorten waarin bemiddeld is, hebben een kleiner aandeel: diefstal en inbraak (10%), zeden (7%) en verkeerszaken (8%).

Verkeersongevallen

Bij verkeerszaken maken we onderscheid in verkeersdelicten (2% van de afgesloten zaken) en verkeersongevallen (6%). Verkeersongevallen leidden in 2014 vaker tot een vorm van bemiddeling (44%) dan overige soorten zaken (29%). De vorm van bemiddeling is ook iets anders dan bij de overige zaken; bij een verkeersongeval vindt vaker een gesprek en pendel plaats dan bij de overige (delict)soorten.

Initiatiefnemer

Van de in 2014 afgesloten zaken had de dader in 77% het initiatief tot bemiddeling genomen. In 22% over de gevallen was dat het slachtoffer en in 1% een nabestaande. Hierbij zijn de zaken die op initiatief van een derde partij (met name mediation) worden aangemeld, niet mee gerekend.

Slachtoffer-daderbemiddelingen versus SiB-mediations

Bemiddelingen buiten het strafrecht en mediations in strafzaken kennen veel overeenkomsten: beide zijn gericht op herstel door betrokkenen zelf, onder begeleiding van een bemiddelaar/mediator, zijn vrijwillig en zijn vertrouwelijk. Enkel wanneer beide partijen daartoe besluiten, wordt teruggekoppeld over de uitkomst van een mediation aan derden. Een belangrijk verschil is dat mediation doorgaans niet op initiatief van slachtoffer of verdachte wordt ingezet maar dat dit aan de ZSM-tafel, door de rechter en/of door de officier van justitie wordt geïnitieerd. SiB kan vanwege haar jarenlange ervaring vergelijkingen maken tussen beide vormen. In 2014 heeft SiB nader onderzoek laten doen naar de overeenkomsten en verschillen tussen slachtoffer-daderbemiddelingen en SiB-mediations⁴. Daaruit blijkt onder andere dat partijen elkaar bij SiB-mediations vaker (bijna twee keer zo vaak) kennen dan bij reguliere slachtoffer-daderbemiddelingen. Bij de SiB-mediations komt een gesprek iets vaker voor als bemiddelingsvorm dan bij reguliere slachtoffer-daderbemiddelingen. Een ander verschil is dat er bij SiB-mediations vaker sprake is van familie- en burenerelaties als partijen elkaar kennen, dan bij slachtoffer-daderbemiddelingen als zij elkaar kennen. De ernst van het feit verschilt ook: bij SiB-mediation betreft het minder ernstige feiten dan bij slachtoffer-daderbemiddelingen. Als laatste valt op dat de druk en dwang bij de SiB-mediations-groep hoger is dan die in de slachtoffer-daderbemiddeling-groep. De vorm van deze druk of dwang varieert, en is veelal ook subtiel.

⁴ Montulet, A. (2014). *Mediation in Focus, A comparison between victim-offender-encounters and SiB-mediations in the Netherlands*
Universiteit Tilburg (Master Thesis)

2 Trainingen – resultaten

2.1 Trainingen aan professionals

Naast slachtoffer-daderbemiddeling is SiB reeds 25 jaar expert in het trainen van daders en professionals die werken met deze doelgroep. Ook in 2014 heeft SiB weer diverse trainingen en workshops verzorgd aan professionals in het werkveld. Doel hiervan voor SiB is bij te dragen aan herstel door professionals inzage te geven in de thema's schuld en schaamte en hen handvatten te geven om hiermee in hun werk aan de slag te gaan. De trainingen zorgen ervoor dat verwijzers in staat zijn om de mogelijkheid van herstelbemiddeling te bespreken, zodat uiteindelijk meer slachtoffers en daders hier kennis van krijgen van en de keuze kunnen maken of zij gebruik willen maken van bemiddeling.

Casemanagers PI

SiB is gevraagd om deel te nemen aan pilottrainingen Slachtoffergericht Werken aan casemanagers van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Casemanagers zijn verantwoordelijk voor het detentieverloop van gedetineerden, aanspreekpunt voor mentoren en het Detentie & Re-integratieplan van gedetineerden. DJI ziet een rol voor de casemanagers in het thema herstel, en heeft zodoende SiB gevraagd relevante onderdelen te verzorgen op de trainingsdagen. In de pilot zijn in totaal vijf trainingen gegeven in de volgende Penitentiaire Inrichtingen: Middelburg, Over-Amstel, Vught, Krimpen aan de IJssel en Dordrecht. De ervaringen waren positief en DJI is voornemens de training in 2015 aan de casemanagers van alle inrichtingen te geven.

Werkbegeleiders en reclasseringswerker Leger des Heils

In navolging van een eerder ontwikkeld traject in samenwerking tussen SiB en het Leger des Heils, hebben er vanaf najaar 2014 een aantal trainingssessies plaatsgevonden bij verschillende locaties van de reclassering Leger des Heils, met als thema herstel en het bespreekbaar maken van schuld en schaamte met daders. SiB heeft in 2014 in totaal zes bijeenkomsten verzorgd aan een groot deel van de units Jeugdbescherming en Reclassering.

Werkconferenties RvdK

In 2014 heeft SiB een vijftal workshops tijdens werkconferenties bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) verzorgd. Deze bijeenkomsten werden door de RvdK georganiseerd om raadsonderzoekers te informeren over de ontwikkelingen in het strafrecht, waaronder herstelrecht. De workshops van SiB zijn positief ontvangen; medewerkers hadden veel behoefte aan informatie en uitwisseling betreffende de terugkoppeling na afloop van een bemiddeling en over bemiddeling in het strafrecht.

Politieacademie

Sinds enkele jaren verzorgt SiB naar tevredenheid gastlessen op de politieacademie, met als thema 'herstel'. In 2014 verzorgde SiB 12 bijeenkomsten op de politieacademie aan studenten van de HBO-masteropleiding opleiding Recherchekunde. Voor 2015 staan weer nieuwe bijeenkomsten gepland.

Workshops

In 2014 werd SiB een aantal keer benaderd om workshops te geven op congressen of symposia. Wanneer het thema aansloot bij het werkveld van SiB en de doelgroep van de bijeenkomst werkzaam was met slachtoffers of daders, is SiB op het verzoek ingegaan. Zo heeft SiB een workshop verzorgd op het Forensisch Festival, de Dag van het Slachtoffer (Slachtofferhulp Nederland), op het congres Slachtoffers in Zedenzaken (LANSZ), aan de Vereniging van Jeugd Strafrecht Advocaten en twee maal op politiecongressen: Aanpak Geweld en de NIK Themadag.

2.2 Trainingen aan daders

Naast trainingen aan professionals, heeft SiB ook in 2104 trainingen aan daders gegeven. Doel hiervan is bij hen het slachtofferbewustzijn te verhogen, empathie te ontwikkelen en schuldbesef te verhogen. Herstelbemiddeling biedt hen vervolgens de mogelijkheid om actief aan de slag te gaan met gevoelens van schuld en schaamte en herstel richting het slachtoffer te realiseren.

Puinruimen

Al heel veel jaren verzorgt SiB bijeenkomsten in de training Puinruimen in de PI in Nieuwegein, waar in groepsbijeenkomsten met gedetineerden in een vertrouwelijke setting wordt gesproken over spijt, schuld, schaamte en herstel. In de afgelopen jaren zijn daar enkele inrichtingen bij gekomen. Elke ronde Puinruimen bevat twee bijeenkomsten die door trainers van SiB worden verzorgd. In 2014 heeft SiB aan zeven rondes (14 bijeenkomsten) Puinruimen een bijdrage geleverd in de PI's Nieuwegein, Nieuwersluis en Arnhem. Mede vanwege de grotere slachtoffergerichtheid van Penitentiaire Inrichtingen, kwamen er in 2014 vanuit meerdere inrichtingen het verzoek om een bijdrage te leveren aan Puinruimen. Zo zijn er verkennende gesprekken geweest met PI Veenhuizen en PI Leeuwarden en zullen op beide locaties in 2015 bijeenkomsten door SiB worden verzorgd.

Training Dapper

In 2012 kreeg SiB de opdracht om bij te dragen aan de training Dapper, waarbij DAP-pen staat voor Denken Aan Andere Personen. Sindsdien is de training verder ontwikkeld en getest in samenwerking met Stichting 180. Na goedkeuring door de directies van alle Justitiële Jeugd Inrichtingen (JJI), is in 2014 middels een train-de-trainer constructie gestart met de implementatie van deze training in de jeugdinrichtingen. Van januari tot mei 2015 staan nog train-de-trainer bijeenkomsten gepland, waarbij een bemiddelaar/trainer van SiB de trainer van stichting 180 ondersteunt. Als alle trainers zijn opgeleid, zullen de modules in de JJI's starten. Hierin verzorgt SiB een vaste bijeenkomst.

3 Organisatie en beleid

3.1 Kwaliteit en innovatie

Na ontwikkeling en een testperiode in 2013, stond het jaar 2014 ten aanzien van het thema kwaliteit in het teken van het zorgvuldig implementeren van het kwaliteits- en licentiesysteem. SiB hecht erg aan kwaliteit en maakt daarbij onderscheid tussen de kwaliteit van haar bemiddelingen en van haar bemiddelaars:

Kwaliteitsborging van bemiddelaars en bemiddelingen

De kwaliteitsborging van bemiddelaars en bemiddelingen bestaat uit een aantal aspecten:

Basisopleidingstraject

In 2014 zijn er bij SiB zes nieuwe bemiddelaars gestart, wat het totaal aantal op 32 brengt (peilmoment eind 2014). Deze zijn allen gestart met het basisopleidingstraject (volgen van basismodules, inwerktraject, intervisie, werkbegeleiding en evaluatie), dat in 2015 door zal lopen. Tijdens het inwerktraject van een half jaar tot een jaar, worden nieuwe bemiddelaars begeleid door een senior bemiddelaar. Na positieve afronding van het basisopleidingstraject ontvangen bemiddelaars een licentie, die jaarlijks bijgehouden dient te worden.

Licenties

Drie bemiddelaars hebben in 2014 hun licentie behaald, waarmee het totaal aantal bemiddelaars met een licentie op 23 komt. Bij geen van de bemiddelaars is in 2014 de licentie ingetrokken. Acht bemiddelaars moeten hun licentie nog behalen, waarvan vermoedelijk in ieder geval twee bemiddelaars de licentie medio april 2015 hebben behaald (meetpunt eind 2014). Eén bemiddelaar zit eind 2014 nog in een inwerktraject.

Voor het behouden van een licentie dient de bemiddelaar jaarlijks aan een aantal vereisten te voldoen met betrekking tot intervisie, opfrismodules, reflectieverslag, werkbegeleiding, evaluatiegesprek, dossieronderzoek en het uitvoeren van een minimum aantal bemiddelingen.

Minimum aantal bemiddelingen

Om ervaren te worden en bedreven te blijven in het uitvoeren van bemiddelingen, heeft SiB het minimum aantal bemiddelingen per jaar per bemiddelaar op 20 gesteld. Onder een bemiddeling wordt verstaan: alle aanmeldingen die een bemiddelaar in behandeling neemt, ongeacht de uitkomst daarvan (gesprek, briefwisseling, pendel, poging, afwijzing). Wel dienen de verhoudingen tussen de soorten uitkomsten bij betreffende bemiddelaar overeen te komen met het gemiddelde onder alle bemiddelaars en het gemiddelde over de jaren heen. Bemiddelaars hebben in 2014 gemiddeld 51 bemiddelingszaken gedaan; dat is meer dan tweemaal het door SiB gestelde minimumvereiste. Het gemiddelde voor SiB-mediations (vormen van bemiddeling in het strafrecht) lag in 2014 op 17 per bemiddelaar. SiB-mediations worden uitgevoerd door een selectie bemiddelaars die daartoe is (bij)geschoold (14 bemiddelaars, peildatum eind 2014).

Werkbegeleiding

In 2014 is, vanwege de intensiteit van deze taak, een extra werkbegeleider aangewezen. Het team van werkbegeleiders bestaat nu uit drie mensen. Zij geven continue/doorlopend werkbegeleiding aan de aan hen toegewezen bemiddelaars. Het systeem van werkbegeleiding zal begin 2015 worden geëvalueerd en daar waar nodig verfijnd.

Dossieronderzoek

Alle bemiddelingen die worden uitgevoerd door bemiddelaars van SiB worden geregistreerd en beschreven in het registratiesysteem SiBiS. SiBiS bevat zodoende veel informatie; zowel feitelijk als inhoudelijk. Halverwege 2013 is gestart met maandelijks dossieronderzoeken, waarbij de kwaliteit van bemiddelingen en bemiddelaars wordt getoetst. In 2014 zijn steekproefsgewijs van alle bemiddelaars dossieronderzoeken uitgevoerd in het kader van het licentiesysteem.

Verfijning SiBiS

Ten behoeve van het optimaliseren van de gegevensverzameling in SiBiS, is eind 2014 een start gemaakt met het verfijnen van het systeem, zowel op dossierniveau als overstijgend ten behoeve van cijfermatige gegevens, met als doel alle ingevoerde gegevens optimaal te kunnen benutten voor verscheidene doeleinden.

Handleiding

Ook de handleiding slachtoffer-daderbemiddeling, die als leidraad voor bemiddelaars bij de uitoefening van hun functie fungeert, is in 2014 weer geheel bijgesteld en verfijnd en heeft een andere vormgeving gekregen. De informatie waarover bemiddelaars beschikken, blijft op deze manier steeds actueel en aangepast aan nieuwe ontwikkelingen.

3.2 Wetenschappelijk onderzoek

In 2014 heeft SiB net als in de voorliggende jaren samengewerkt met oa. de Universiteit Twente aan diverse onderzoeken aangaande herstelbemiddeling. Ook is gestart met een onderzoeksopzet voor een onderzoek in samenwerking tussen Slachtofferhulp Nederland en SiB.

In samenwerking met de Universiteit Twente zijn voorbereidingen getroffen voor een vervolgonderzoek naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek dat eerder bij SiB werd uitgevoerd naar de zwaarte/ernst van misdrijven waarin SiB bemiddelt, en de wijze waarop je deze ernst eenvoudig kunt vaststellen⁵. Dit onderzoek zal begin 2015 starten, en heeft als doel om de mogelijkheden te exploreren om de werkmethode aan te passen aan de ernst van een zaak.

Ook is in 2014 voorwerk verricht voor een te starten onderzoek in samenwerking met Slachtofferhulp Nederland, naar de redenen van slachtoffers om af te zien van of zich terug te trekken uit een slachtoffer-daderbemiddeling of SiB-mediation. Ook dit (exploratieve) onderzoek start begin 2015. Het doel is het verkrijgen van kennis en inzicht over en in de voornaamste redenen waarom slachtoffers een verzoek tot mediation of slachtoffer-daderbemiddeling weigeren of zich later in het proces

⁵ Schreurs, W. (2013). Ontwikkeling van een ernstmonitor in de context van slachtoffer-daderbemiddeling. Masterthese Universiteit Twente; te raadplegen via <http://essay.utwente.nl/>. En: Schreurs, W., Zebel, S. Ufkes, E (2014). De prevalentie van ernstige misdrijven bij slachtoffer-daderbemiddeling 2014-4, p 10-22, *Tijdschrift voor herstelrecht*, Den Haag Boom Lemma uitgevers.

terugtrekken, en of er een verschil bestaat in de gegeven argumenten tussen mediation en slachtoffer-daderbemiddeling.

De pilots mediation worden in opdracht van het WODC door Intervict (Internationaal Victimologisch Instituut Tilburg) onderzocht. Hun onderzoekscope is vrij breed en de resultaten zullen niet in details treden. Aangezien er in de loop van de pilot door SiB veel gegevens zijn verzameld die wellicht interessante informatie bevatten, heeft SiB door Intervict in 2014 onderzoek⁶ laten doen naar de verschillen en overeenkomsten tussen SiB-mediations en reguliere slachtoffer-dadergesprekken. Een uitkomst uit dit onderzoek is dat in 62% van de gevallen partijen bekenden van elkaar zijn. Bij slachtoffer-daderbemiddelingen is dat bijna omgekeerd. Van alle mogelijke relatievormen, is er bij SiB-mediations t.o.v. slachtoffer-daderbemiddelingen vaker sprake van familie- en burenelaties als zij bekenden van elkaar zijn.

Verder is in de SiB-mediationgroep de geconstateerde druk en dwang tot deelname significant hoger dan bij de reguliere slachtoffer-daderbemiddelingen. Dit geldt voor zowel slachtoffers als daders/verdachten. De vorm van de druk en dwang varieert en is soms expliciet maar veelal ook subtiel van aard.

Bij SiB-mediations is een gesprek de meest voorkomende vorm van contact. Bij slachtoffer-daderbemiddeling is de variatie in vormen van bemiddeling groter (gesprek, briefwisseling, pendel). Het percentage zaken dat tot een vorm van bemiddeling komt is bij beiden ongeveer even groot.

3.3 Projecten & pilots

SIB onderneemt of draagt bij aan diverse projecten en pilots met het doel de samenwerking met verwijzers te optimaliseren dan wel nieuwe moment om of vormen van herstelbemiddeling aan te bieden, te verkennen.

Projecten

Herstelestafette

Begin 2014 ontving SiB een subsidie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie om een evenement te organiseren om de bekendheid van herstelbemiddeling en slachtofferbewustzijn in detentie te verhogen. Na oriëntatie met de doelgroep en gesprekken met het hoofdkantoor van de Dienst Justitiële Inrichtingen, ontstond het plan om een herstelestafette langs de Penitentiaire Inrichtingen (PI) te organiseren. In iedere deelnemende PI wordt een zogenaamde Dag van Herstel verzorgd. Op deze dag (en ter voorbereiding in de weken eraan voorafgaand) krijgen personeel en gedetineerden inzicht in de gevolgen voor slachtoffers van een delict. Dit gebeurt aan de hand van filmmateriaal, interviews en discussie. Het personeel krijgt handvatten aangereikt om thema's als schaamte, schuld en spijt bespreekbaar te maken. Tot slot worden de mogelijkheden van herstelbemiddeling tussen dader en slachtoffer onder de aandacht van personeel en gedetineerden gebracht. Ten behoeve van de herstelestafette werd in 2014 divers communicatie- en pr-materiaal ontwikkeld en een speciale videoboodschap door de staatssecretaris ingesproken.

De kick-off van de estafette vond plaats op 13 november 2014 in PI Lelystad. Naast een centrale bijeenkomst voor inrichtingswerkers, gedetineerden en genodigden van DJI en het ministerie van Veiligheid & Justitie werd die dag ook een bewustwordingsbijeenkomst met alleen gedetineerden georganiseerd. Deze herstelbijeenkomst gaf inzicht in de werkwijze van SiB bij de cursus Puinruimen. De PI Vught nam in 2014 reeds het estafettestokje over, de andere inrichtingen zullen in 2015 en begin 2016 bezocht worden. Nadien zal het estafettestokje bij de staatssecretaris worden bezorgd tijdens een afsluitende bijeenkomst.

⁶ Montulet, A. (2014). *Mediation in Focus, A comparison between victim-offender-encounters and SiB-mediations in the Netherlands*
Universiteit Tilburg (Master Thesis)

Slachtofferhulp Nederland

Op basis van de uitkomsten van het project 'Slachtoffer aan zet' dat Slachtofferhulp Nederland in 2012 en 2013 initieerde om het aantal meldingen bij SiB vanuit het slachtoffer te verhogen, is besloten om in 2014 te focussen op sturing en training. In management- en functioneringsgesprekken werd gestuurd op het bespreken van slachtoffer-daderbemiddeling met het slachtoffer en het aantal meldingen werd gemonitord. Tegelijkertijd heeft de Slachtofferhulp Academie de training Doorverwijzen naar SiB gegeven. In totaal werd deze in-company training acht keer gehouden met telkens gemiddeld 12 deelnemers.

SiB heeft verder in diverse projecten in het kader van Recht doen aan slachtoffers met Slachtofferhulp Nederland samen gewerkt. Er zijn afspraken gemaakt in de doorverwijzing naar SiB bij het slachtofferonderzoek en vanuit de pilot Verkeer waarin casemanagers worden ingezet voor de dienstverlening aan nabestaanden van dodelijke verkeersongevallen. Tot slot heeft SiB in opdracht van Slachtofferhulp Nederland een animatiefilm gemaakt die zowel voor medewerkers als voor slachtoffers eenvoudig weergeeft hoe een bemiddeling in zijn werk gaat en wat het een slachtoffer mogelijk oplevert. De animatiefilm wordt door Slachtofferhulp Nederland onder andere tijdens de trainingen aan medewerkers vertoond.

Seksueel misbruik

In 2014 heeft SiB ook weer meldingen ontvangen in het kader van de Commissie Deetman en de commissie Samson. Het percentage dat leidde tot een vorm van bemiddeling ligt bij Deetmanzaken hoger (68%) en bij Samsonzaken lager (26%) dan bij slachtoffer-daderbemiddelingen en mediationzaken. De aantallen zijn echter klein waardoor deze resultaten jaarlijks kunnen wisselen. In alle bemiddelingen die door SiB in dit kader zijn begeleid en waarbij partijen de compensatie mee wilden nemen in de bemiddeling, heeft men kunnen komen tot een gezamenlijke vaststelling van de vergoeding. Met enige regelmaat heeft SiB informatief contact gehad met medewerkers van het Meldpunt Seksueel Misbruik RKK over procedures en werkwijzen. De samenwerking wordt als prettig ervaren.

Pilots

SiB neemt aan verschillende pilots en werkgroepen deel, die zijn ontstaan vanuit de keten brede werkgroep Recht doen aan slachtoffers die als opdracht heeft de positie van slachtoffers in de tenuitvoerlegging te verbeteren middels het in samenhang uitwerken en implementeren van een reeks aan maatregelen. Om te ontdekken hoe deze maatregelen het beste uitgevoerd kunnen worden, zijn een serie pilots opgestart. SiB neemt deel aan een aantal van deze pilots.

Pilot nabestaanden onderzoek (PNO)

De pilot nabestaanden onderzoek richt zich op het meewegen van de belangen van nabestaanden bij het verloftraject van daders van levensdelicten. Het tot stand brengen van een slachtoffer-dadercontact via SiB, waarin bijvoorbeeld omgangsafspraken worden gemaakt, is een mogelijkheid binnen deze pilot. De looptijd van de pilot is verlengd en loopt zodoende door in 2015. De pilot is in Oost Nederland van start gegaan en is inmiddels landelijk ingezet. Er zijn vooralsnog nog geen PNO meldingen door SiB ontvangen. Wel is een zaak die niet in aanmerking kwam voor de Pilot, bij SiB uitgezet als reguliere zaak.

Pilot slachtofferbewust reclasseringsadvies

Eén van de opdrachten aan de werkgroep Recht doen aan slachtoffers in de tenuitvoerlegging is het structureel en transparant meewegen van de belangen van het slachtoffers en nabestaanden in de reclasseringsadvies. In de pilot Slachtofferbewust reclasseringsadvies wordt de werkbaarheid van

structurele inbedding van het slachtofferperspectief in de reclasseringsadviezen aan de rechter onderzocht. Binnen deze pilot werken de 3 reclasseringsorganisaties (3RO), Slachtofferhulp Nederland (casemanagement) en SiB samen. Indien slachtoffer of verdachte in het traject aangeeft behoefte te hebben aan contact met de andere partij, kan de zaak worden doorgestuurd naar SiB voor bemiddeling. De pilot vindt plaats binnen het OM-parket Oost-Nederland en is verlengd waardoor hij doorloopt in 2015. Er zijn nog geen meldingen bij SiB binnengekomen in het kader van deze Pilot.

Pilot locatieverbod RN Rotterdam

De pilot herstelbemiddeling bij reclasseringscliënten met een locatie-ge- of verbod betreft een samenwerkingsverband tussen Reclassering Nederland Rotterdam, Slachtofferhulp Nederland (casemanagement) en SiB. De pilot heeft in 2014 negen meldingen bij SiB opgeleverd, en acht daarvan zijn ook afgerond. Twee meldingen hebben geleid tot een gesprek, twee zaken zijn afgesloten als afwijzing en twee als poging. De Pilot is eind 2014 geëindigd.

Pilot mediation in het strafrecht

De pilot mediation is op 1 november 2014 gestopt, waarna werd nagedacht en gesproken over een mogelijk vervolg, ter overbrugging van de periode tot aan de uitkomsten van het wetenschappelijke onderzoek dat Intervict doet (uitkomsten worden verwacht medio 2015). Intervict onderzoekt dossiers, en interviewt daarnaast enkele bemiddelaars en andere SiB-medewerkers. De onderzoeksactiviteiten van Intervict bij SiB lopen door in 2015. De Pilot heeft in de periode januari tot 1 november 2014 geleid tot 249 meldingen bij SiB en 268 mediation zaken van de pilot zijn in 2014 afgesloten. Het percentage dat leidde tot een vorm van bemiddeling is vrijwel gelijk als dat bij slachtofferdaderbemiddelingen.

SiB heeft naar aanleiding van de ervaringen met deze Pilot en uitvoering van andere mediations in het strafrecht, in het najaar van 2014 een evaluatie geschreven over onze bevindingen met vormen van SiB-mediation tot nu toe. Deze evaluatie is met verscheidene externen gedeeld en heeft geleid tot enkele verfijningen in het werkproces.

SiB neemt naast bovengenoemde pilots ook deel aan enkele structurele werkgroepen waaronder de werkgroep Communicatie Recht doen aan Slachtoffers, de werkgroep Opleidingen, de werkgroep Recht doen aan slachtoffer in de Ten Uitvoer Legging en het Coördinatieoverleg Slachtofferzorg.

ZSM en Rechtbanken

Naast mediations in het strafrecht in het kader van de bovengenoemde Pilot, heeft SiB net als in voorgaand jaar ook in 2014 weer een substantieel aantal (meer dan 100) meldingen gekregen voor mediations in het strafrecht op een aantal ZSM-locaties (oa Noord Nederland, Utrecht en Deventer). Daarnaast is op verzoek van de rechtbank Utrecht-Lelystad een samenwerkingsverband tot stand gekomen voor verwijzing naar SiB vanuit deze rechtbank. Hiertoe is een werkproces beschreven en wordt samengewerkt met het betreffende mediationbureau.

Pilot werkstraffen RN

In 2014 heeft Reclassering Nederland (RN) contact gezocht met SiB om een Pilot te starten met herstelbemiddeling binnen de werkstraffen. De reclassering gaf daarbij aan dat vanwege het beroep dat steeds meer op hen wordt gedaan om 'breder' te kijken dan alleen naar de eigen doelgroep van daders en verdachten en het slachtoffer nadrukkelijk te betrekken in haar werkzaamheden, de idee is ontstaan voor een pilot herstelbemiddeling bij werkgestraften in samenwerking met SiB. De voorbereidingen van de pilot lopen door in 2015 en de daadwerkelijke pilot zal starten op 1 februari 2015. Pilotgebied is de

werkstrafunit regio Oost. Indien tijdens de start of uitvoering van de werkstraf blijkt dat de veroordeelde behoefte heeft aan contact met het slachtoffer, kan de zaak worden aangemeld bij SiB. In november 2014 zijn alle medewerkers van de werkstrafunit Oost geïnstrueerd middels een door de RN en SiB gezamenlijk tot stand gekomen voorlichtingsbijeenkomst.

3.4 PR & Communicatie

Vanwege groeiende bekendheid van herstelbemiddelingen en de toename van aanbieders, is SiB in 2014 in haar communicatie meer gaan onderscheiden door de nadruk te leggen op de kwaliteit van haar werkwijze. Ook heeft SiB veel energie gestoken in het ontwikkelen van communicatie en voorlichting over mediation in strafzaken. Herstelbemiddeling geniet in de samenleving inmiddels een redelijke bekendheid. SiB heeft derhalve in haar uitingen meer het accent gelegd op datgene wat met herstelbemiddeling wordt bereikt en minder op de werkwijze van bemiddeling.

Communicatiemiddelen

De volgende communicatiemiddelen zijn in 2014 nieuw gemaakt:

- Een poster voor volwassen daders is geproduceerd en verspreid naar alle relevante daderorganisaties waar SiB mee werkt, deze is meer gericht op het resultaat van bemiddelingen.
- De brochure *Herstel in Beeld* die eind 2013 reeds werd gemaakt, is in 2014 breed verspreid onder de daderdoelgroepen. De brochure is bedoeld om het slachtofferbewustzijn bij daders te verhogen, onder andere in detentie, en ze te inspireren op het thema herstel.
- De folder mediation in strafzaken is aan de folderlijn van SiB toegevoegd. Omdat in mediationzaken de dader nog verdachte is en slachtoffer en verdachte zich niet altijd in hun 'rol' herkennen, is ervoor gekozen één folder voor beide doelgroepen te realiseren. Mede door de pilot Mediation in de officiers- en rechtersfase, heeft de folder gretig aftrek gevonden onder verwijzers en SiB-mediators.
- De documentaire *Van Twee Kanten* is gemaakt waarin zowel een slachtoffer als een dader vertellen over hun ervaring met herstelbemiddeling. De première van deze film vond plaats tijdens de kick-off van de Dag van Herstel in de PI Lelystad.
- Op verzoek van Slachtofferhulp Nederland is een animatiefilm gemaakt waarin op visuele en eenvoudige wijze uitleg wordt gegeven over de werkwijze van SiB bij slachtoffer-daderbemiddeling. De animatiefilm is zowel gericht op de verwijzer als op de eindgebruiker. SiB heeft de animatiefilm ook vanuit de dader laten maken. Beide versies zijn op de website te vinden en te downloaden. De animatiefilm wordt inmiddels door diverse verwijzers getoond in trainingen en is breed gedeeld via social media.

Doelgroepen

SiB past in haar communicatiestrategie een tweesporen beleid toe: focus op professionals die slachtoffers en daders naar bemiddeling kunnen verwijzen en focus op het brede publiek. In 2014 heeft SiB haar energie vooral gestoken in de categorie verwijzers. Dit vanuit de gedachte dat media-aandacht weliswaar leidt tot meer naamsbekendheid maar dat voorlichting en training aan verwijzers leiden tot meer daadwerkelijke aanmeldingen. Deze verschuiving in de communicatie is terug te zien in een lichte afname van het aantal bezoekers van de website met 10%: van 15.287 unieke bezoekers in 2013 naar 13.727 in 2014. Deze afname is deels ook verklaarbaar doordat SiB in 2014 minder vacatures heeft gepubliceerd dan in 2013.

SiB heeft de focus op verwijzers in 2014 vorm gegeven door met een aantal primaire verwijzers op meer projectmatig wijze voorlichtingen en trainingen te organiseren. Dit heeft uitvoering gekregen bij het reclasseringsonderdeel van het Leger des Heils, de Raad voor de Kinderbescherming, de Dienst Justitiële Inrichtingen en Slachtofferhulp Nederland. Deze trainingen/voorlichtingen staan beschreven onder

hoofdstuk 3 Trainingen. Ten behoeve van de kwaliteit en het beoogde effect van de voorlichtingen/trainingen heeft SiB haar voorlichters (tevens bemiddelaars) in 2014 een training geven en door de presentaties per doelgroep op maat te maken met actuele ontwikkelingen en resultaten. Samen met de Raad voor de Kinderbescherming heeft SiB een animatiefilm gemaakt om medewerkers op eenvoudige wijze te informeren over het bemiddelingsproces.

Voorlichtingen

Begin 2014 heeft SiB samen met de werkgroep slachtoffers en TBS een Tour langs alle 13 tbs-klinieken gemaakt. De Tour was gericht op verduidelijking van het slachtofferonderzoek bij verlof en vervroegde invrijheidsstelling van ter beschikking gestelde en de bekendheid van betrokken organisaties te verhogen. De Tour werd in samenwerking met Slachtofferhulp Nederland, het Informatiepunt Detentie Verloop en het Ministerie van Veiligheid gehouden.

Eind september leverde SiB een bijdrage aan de jaarlijkse spinhuislezing van het Gevangenis­museum in Veenhuizen met het thema slachtoffer-dadercontact. Ook een nabestaande en ex-gedetineerde deelden hun verhaal. Verder gaf SiB in 2014 algemene voorlichtingen op het hoofdkantoor en op verzoek voorlichtingen in bijvoorbeeld een teamoverleg van verwijzers zoals Slachtofferhulp Nederland (8 maal) en aan strafrechtadvocaten, het Openbaar Ministerie en de politie. In totaal werden ongeveer 40 voorlichtingen en workshops aan verwijzende organisaties gegeven.

Media

In 2014 heeft SiB een aantal keren meegewerkt aan media-verzoeken dan wel actief de media opgezocht. Naast de eigen bijdrage van SiB werd zij veelvuldig genoemd in artikelen rondom de pilots mediation in strafzaken. Een greep uit de media:

- Op 6 maart toont Hart van Nederland een item over de slachtoffer-daderbemiddeling van de familie Beemsterboer waarin ook resultaten van SiB worden vermeld.
- Op 22 april publiceerde telegraaf.nl de een bericht naar aanleiding van de jaarcijfers van SiB
- Op zondag 21 september besteedde van RTL nieuws een item aan contact tussen slachtoffer en dader naar aanleiding van het bezoek van een nabestaande, Jack Keijzer (voorzitter Aandacht doet Spreken) aan JJI Amsterbaken. SiB werd geïnterviewd en enkele cijfers werden getoond.
- 26 september gaf SiB een interview op Radio 5 Nostalgie in de serie Straf. Een gesprek over wraak, vergelding en vergeving samen met nabestaande Jacques Beemsterboer
- Op 13 november besteedde Hart van Nederland van SBS6 naar aanleiding van de kick-off in PI Lelystad een item aan de herstelestafette in de PI's en de mogelijkheid van slachtoffer-dadercontact via SiB
- Maandag 24 november besteedde Hallo Nederland van Omroep Max een item aan SiB mediation in strafzaken naar aanleiding van de initiatiefnota van de PvdA en interviewde SiB over haar werkwijze.

Publicaties

In 2014 schreef SiB diverse artikelen of leverde een bijdrage ten behoeve van publieksmedia en wetenschappelijke tijdschriften, een selectie hieruit:

- Bonjo in de Bajes: twee artikelen over herstelbemiddeling met het slachtoffer
- Artikel in Tijdschrift voor Conflicthantering over mediation in strafzaken
- Een interview in DJI-Zien het externe digitale magazine van de Dienst Justitiële Inrichtingen
- Een gezamenlijk opiniestuk over mediation in strafzaken met Alrik de Haas in het Advocatenblad
- Bijdragen aan Pilaar (intern) en Inzicht (extern) van Slachtofferhulp Nederland over herstelbemiddeling en slachtoffer-veroorzakerbemiddeling

Social Media

SiB heeft in 2014 veelvuldig gecommuniceerd via Facebook en Social Media waarmee zowel haar doelgroep van verwijzers als het publiek wordt bereikt. Social Media bindt volgers aan SiB en biedt ruimte voor opinie en discussie en stelt SiB in staat om meer positie in te nemen. SiB heeft in 2014 ruim 350 tweets en retweets verzonden en kent momenteel ruim 600 volgers. Het bereik vanwege retweets loopt in de vele duizenden personen en organisaties. Facebook is in mindere mate gebruikt en heeft 95 volgers die op Like hebben geklikt. In 2014 werden 14 berichten en filmpjes geplaatst waarvan het bereik varieerde tussen de 50 en 3.000 Facebook gebruikers.

4 Bedrijfsvoering

4.1 Personeel en kwaliteit

Eind 2014 bestaat de inzet op het hoofdkantoor uit 8 fte (10 personen) en heeft Slachtoffer in Beeld 4.2 fte bemiddelaars (10 personen) in loondienst. In totaal werken er 32 bemiddelaars voor SiB. Er is in 2014 van vier bemiddelaars afscheid genomen en er zijn zes nieuwe collega bemiddelaars bijgekomen. De slachtofferdaderbemiddelingen en SiB-mediations worden door ZZP-ers en medewerkers in loondienst uitgevoerd.

De forse toename in het aantal aanmeldingen leidde tot een te hoge werkdruk op het coördinatie- en aanmeldpunt en op de afdelingen communicatie en beleid. Voor een aantal taken, zoals bijvoorbeeld voorlichtingen, zijn bemiddelaars ingeschakeld, maar vanwege de continuïteit is er gekozen voor uitbreiding op het aanmeldpunt van 0,4 fte en is er een medewerker aangetrokken ten behoeve van de afdeling beleid en kwaliteit voor 0.7 fte

De bemiddelaars worden intensief begeleid door werkbegeleiders. Dit zijn drie senior bemiddelaars die hun sporen verdiend hebben in bemiddelen en coachen. De toename in aantal zaken en in personeel heeft geleid tot de wens tot verdere uniformering in de werkprocessen van het aanmeldpunt. Enerzijds is dat ICT-gerelateerd, anderzijds vraagt dit om het vastleggen van werkprocessen en best-practices. De wens om de werkprocessen te beschrijven en vast te leggen is helaas vanwege budget/capaciteit niet tot uitvoering gekomen.

4.2 Faciliteiten

ICT

Het gehanteerde registratiesysteem SiBiS genoemd kent veel haken en ogen. Het is een systeem gebouwd op een reeds bestaand systeem. Om gewenste rapportages te kunnen leveren en het systeem klantvriendelijker te laten functioneren zijn er aanpassingen nodig geweest.

Verkrijgen gegevens

Het verkrijgen van justitiële gegevens van het OM en politie verliep de eerste maanden van 2014 goed. Gaande weg het jaar leverde dat toch weer meer problemen op. Het lijkt er op dat het slachtofferbewust werken er toe leidt dat functionarissen bij OM en politie weigeren NAW-gegevens te verstrekken. Dit vaak vanuit hun persoonlijke overtuiging. Daarnaast benaderen ze zelf slachtoffers. Het is dan zeer de vraag of slachtoffers hun keuze op basis van de juiste en/of volledige informatie maken.

4.3 Financiën

Kostprijs

In 2013 is op verzoek van het ministerie een kostprijsonderzoek door onderzoeksbureau APE plaatsgevonden. Voor het indienen van de begroting van 2014 waren die resultaten echter nog niet bekend en is voor 2014 uitgegaan van het bestaande kader. Begin 2014 bleek dat de resultaten van het onderzoek niet voldoende handvatten gaven voor het vaststellen van een nieuwe kostprijsystematiek. In de loop van 2014 is er wederom nieuw onderzoek verricht en op basis daarvan een nieuwe systematiek vastgesteld waarin én het totale aantal zaken, maar ook de kostprijs per resultaat zijn verdisconteerd. Het jaar 2015 zal moeten uitwijzen of deze systematiek hanteerbaar is.

Aanmeldingen

Ook in 2014 is het aantal meldingen gestegen. Voor de slachtofferdadergesprekken kwamen er 1684 meldingen binnen en voor de Mediatons in het strafrecht 249. Daarnaast ontving SiB 21 zaken vanuit het meldpunt RKK.

Slachtofferdader-bemiddelingen

SiB wordt voor de slachtofferdaderbemiddelingen gefinancierd op basis van afgesloten zaken. Dit waren in 2014 1621 zaken. Het ministerie kende subsidie toe voor 1500 zaken tegen een lagere kostprijs dan de voorgaande jaren. Dit betekent dat er 121 zaken extra ten laste van het bestaande budget kwamen. Het ministerie heeft zicht op het standpunt gesteld geen extra middelen toe te kennen. Vanuit haar verantwoordelijkheid voor partijen en de onwenselijkheid van wachtlijsten voor de emotionele situatie van partijen, heeft SiB de zaken er voor gekozen de zaken toch in behandeling te nemen. Daarnaast kunnen we in 2014 constateren dat de naar beneden bijgestelde kostprijs te laag is. De gemiddelde uitvoeringstijd was in 2014 zelfs meer dan voorgaande jaren. De toename van ernstige zaken zou hiervoor een mogelijke verklaring kunnen zijn. Bovenstaande leidt tot een tekort dat ten laste is gekomen van de reserves.

Mediation

De mediationzaken die binnenkwamen via de pilots herstelbemiddeling werden door een aanvullende subsidie gefinancierd. Deze subsidie werd verkregen op basis van resultaat. Zaken waarin het met een slachtoffer of verdachte niet tot een intake kwam, werden niet vergoed. De inzet op het beleid, deelname aan pilots en de daarbij behorende overleggen kwamen ten laste van het reguliere budget en heeft veel van het personeel op het hoofdkantoor gevraagd. Voor iedere locatie bestond een andere werkwijze en omdat computersystemen niet op elkaar aansluiten, moest er veel extra gecommuniceerd worden. Ook bleek dat in tegenstelling tot de afspraken, partijen vaak niet juist geïnformeerd waren en viel deze taak gedeeltelijk toe aan het meldpunt van Slachtoffer in Beeld. In eerste instantie zou de pilot lopen tot 1 november 2014. Hierin waren de instructies dan ook voorzien. Eind november bleek dat de pilots tot het eind van het jaar werden verlengd. Eind 2014 was het onduidelijk in welke vorm de pilots mediation een vervolg krijgen.

Trainingen

Trainingen aan professionals, zoals Puinruimen, Dapper en lessen op de politieacademie worden op basis van kostprijs verzorgd. Voorlichtingen aan teams van verwijzers over het werk van SiB zijn kosteloos en worden alleen verzorgd bij verwijzers met groot potentieel. Verzoeken tot voorlichting aan anderen zonder dat daar een vergoeding tegenover staat, moet SiB helaas afwijzen.

Deetman

SiB heeft vanuit het Meldpunt misbruik RKK 21 mediationzaken verwezen gekregen. De 15 afgesloten zaken zijn in 2014 bij datzelfde meldpunt gedeclareerd. De overige zaken worden in 2015 afgesloten.

Dag van Herstel

SiB kreeg extra subsidie voor Dag van Herstel en mede door de Dag van Herstel komen er verzoeken tot het verzorgen van trainingen en voorlichtingen. De voorbereidingen en de eerste Dagen zijn in 2014

uitgevoerd. In 2015 zullen de meeste Dagen plaatsvinden en zal de grootste spin-off zijn. Een deel van de gelden is overgeheveld naar 2015.